

ΘÑATÍKE HÍKA

poltsikaran

INGO
XONAU?

BAI, INGO
XUAU!

SARRERIA

"Ingo Xonau!" proiektua

"Ingo xonau!" proiektua Oñatin emakumien hika jaso eta berreskuraketako sortu zan. Izan be, andrazkuen hika galtzeko arriskuan dago gure herrixan: gaur egun hiztun gaztienak 50 urte ingurukuak dira. Ezer egitten ezpadogu, urte gutxian desagertuko da. Gizezkuen hikaren egoeria hobia da, baiña ezta itxafleruak botateko modukua be. Danok dakogu zer ikasixa, geure-geuria dan hizkera eder horri eusteko. Liburuxka honen helburua herritar guztioi hikaren bi aldaerak ikasteko tresna bat eskainketia da: informaziño orokorra eta adizki nagusixak. Ikasketa on!

Gainbeheriaren arrazoi nagusixak

- 1-Euskeriaren desprestigiu, erderiaren aurrian (gerraosteko urtietan euskeria zapalduta, eta erderarako joera haundiha).
- 2-Baserritarren hizkuntzatzat hartzeia, eta baserrittarrak gutxiestia.
- 3-Hizkera takarra eta errespetu gutxikua zala pentsaitia: ez fiña.
- 4-Errejistruaren beraren mugak: hika ezin xako edozeiñeri egin.

Etxe askotan etena egon da hikaren transmisiñuan (kaleko etxietan basarrittan baiño dezentetan lehenago). Pentsaiten ebein etzala aproposa.

Mutillak zergatik manteni daue eta nesak ez?

1-Neskak hika egittia oso gaizki ikusitta egon da. Emakumiak fiña eta esanekua izan bihar eben. Mutillak askatasun gehixago euki dau betik.

2-Hika mutillen kontu moduan ikusi da, eta guraso batzuek -beste askok ez- semiakin hika egitten jarraitu daue; alabakin, berriz, ez.

3-Etxian hika jaso eztauen mutil askok kalian ikasi daue, sozializaziño-eremuetan (gaur egun be hola da): tabernetan, soziedadetan, futbolian, ehiza-lagunakin, kuadrillakuakin...

4-Emakumiak puntura arte eztau euki mutillen moduko sozializaziño-eremurik. Hika eremu intimora mugatu da.

Ikuspegia aldaketia: eskerrak!

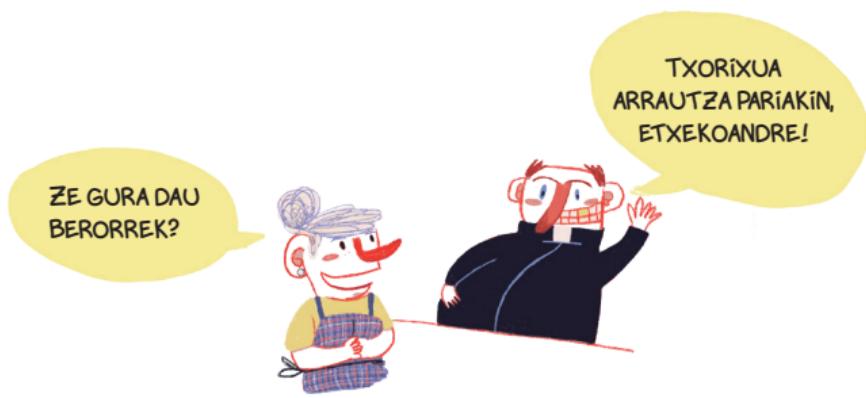
Hikaren gaiñeko ikuspegi xaka aldatu egin da. Orain baloraziñua positibua da: eztogu desprestigiarekin lotzen. Gazte askondako "guay" da, identitate-marka bat. Mutillen artian modan dago. Nesken artian... oraindik ez.

HIKA: LAGUNARTEKO TRATAMENDUA

Hiru tratamendu edo erregistro ebali dira Oñatin:

- 1-Berorika, galdua daguena: errespetuzkua (abariari, medikuari, etxe batzuetan gurasuairi eta aittajun-amandriaire...).
- 2-Zuka, gehixen ebalten dana: egoera danetarako balixo dau.
- 3-Hika: lagunartekua, informala (Oñatin "hittato" be esaten xako).

Zer emuten dau hikak?

Bizittasuna, aberastasuna, konfiantzia, konplizidadia, hurreko sentitza, identitate-marka bat, lotura bat zuztarrakin, bardinttasunaren aldeko keiñu bat, gure hizkuntziaren ezagupidia, komunikaitzeko beste baliabide bat...

Genero-markia, hikaren berezittasuna

Hittatoz edo hika gabiltzenian, mutillari ala neskiari zuzendu, aditz-formia ezta bardiña:

"**Ingo xonau?**" (Egingo xonagu) > emakumezkuari ('noka' esaten xae batuan)

"**Ingo xuau?**" (Egingo xuagu) > gizonezkuari ('toka' esaten xae)

Bardin da berbetan dabillena mutilla ala neskia dan. **Zeiñeri zuzendu**, hori da importa dauena: horrek baldintzatuko dau aditz-formia. Horri 'alokutibua' be esaten xako (alokutibua: zurekin berbetan daguena zein dan, aditzari marka bat edo bestia jartia).

Biren arteko tratua

Hika egittia biren arteko tratua da. Eztakogu mundu guztiarekin hika egin biharrik. Eta gizonezko edo emakumezko sentitten eztiranak be errespetaitzia komeni da.

ERABILLERA-OHITTURAK

Zeiñekin bai eta zeiñekin ez?

Zeiñeri egin geinkixo hika? Edozeiñeri etxako hika berba egin izan: bardiñen artian eta konfiantza-giruan bakarrik ebali izan da. Hori bai, gaurko egunian, gero eta salbuespen gehixago egitten dira. Hikaren biziraupenerako, tradiziñua aldatuaz doia.

Baiña komeni da jakittia tradiziñuak markautako erabillera-ohitturak zeintzuk izan diran:

EZ

1-Gurasuairi eta askoz nagusixaguak diranairi ez (orain badagoz, ikasteko, gurasuari hika egitten dosten seme-alabak).

2-Ezezagunairi normalian ez (mutillen artian nahiko zabalduta dago).

3-Giro oso formaletan ez eta "estatus sozial" haundixagua dakoiñairi be ez. Adibidez, alkatari, medikuari, abariari... (hau be gero eta gutxiago beteten da).

4-Umiairi bai, baiña oso txikiñairi ez: koskortu artian ez.

5-Senar-emaztiak euren artian ez: ezkondu aurretik bai, baiña ostian ez (badagoz hika egitten daueiñak be).

6-Komunikabidietan, hitzaldietan, jente aurrian... normalian ez.

BAI

1-Gurasuak eta nagusixak seme-alabairi eta gaztiairi bai.

2-Anai-arreben artian bai.

3-Adinkidien artian eta gaztiaguairi bai, konfiantza apur bat baldin badago.

4-Lagunen artian bai, edade diferentzia egon arren (adibidez, lankidien artian).

5-Animalixairi bai (normalian toka).

6-Norbere buruari bai (1. personan danian normalian toka, emakumia izan arren: "Zoraketan ete ñabik?"; 2. personan danian, noka/toka: "Ze pentsaitten don/k, ba, hik?").

7-Hikalagunari bai (hau barrixa da, baiña ohitturia bihurtuko dogu!).

Gaur egungo erabillera okerrak:

-Neskairi mutillairi moduan egittia hika: "Ze xauk, ba?"

-Zu eta hi, bixak batera ebaltia. "Ze habil? Burutik sano zauz?"

-Hikako formak eztagokixonian ebaltia.

Adibidez, menpeko esaldietan:
"xaukena xauk" famosua.

HÍ, NÍ NESKÍA NAUK, E! HÍKA
NESKÁIRI MODUAN ÍÑ BIHAR
DOSTAK!

ADITZ GUZTI-GUZTIAK HIKA?

ZU-ren ordez, beti HI

Hika gabiltzenian, bigarren personia ezta ZU, HI da:

Zu etorri zara > Hi etorri **haiz**

HI personiarekin, hikako aditz-formak ebaliko dittugu betik, baitta menpeko esaldietan be:

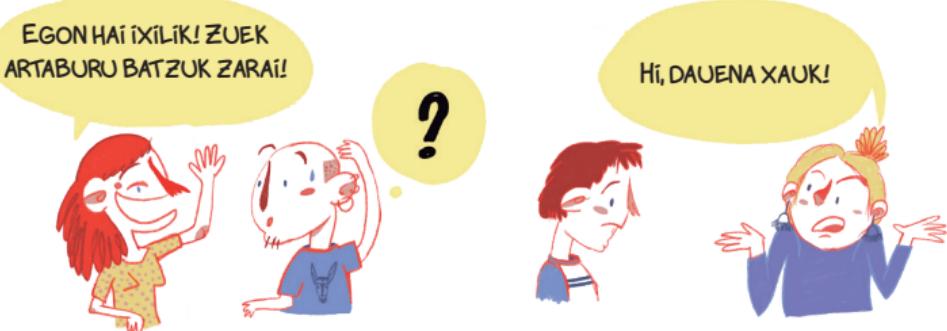
Mendira fan ez **haizelako** damututa **hago**

1. eta 3. personetako adizkixak be hikako formetan esaten dira:

NI
HA
GU
HAREIK

Gaur berandu jaiki **naun/k**
Mikel be etorriko **don/k**
Egingo **xonagu/xuagu?**
Mutil hareik guri begira **xabitzan/k**

ZUEK betik da ZUEK. 2. personako pluralian eziñezkua da aditzak hika ifintzia.

Menpeko esaldietan, HI danian bakarrik

Bi esaldi alkarketan diranian, bat menpekua izaten da eta bestia nagusixa. Hika gabiltzenian, esaldi nagusiko aditza hikako forman ebaliko dogu betik (ZUEK ezpada). Menpeko esaldiko aditza, barriz, HI danian bakarrik ebalten da hikako forman.

NI Jaikitten **naunarian/naukenian**, tremendako gosia eukitten **xonat/xuat**
Jaikitten **naizenian**, tremendako gosia eukitten **xonat/xuat**

NIK **Etxakiñat/etxakixat** zer egin bihar **xonaten/xuaten**
Etxakiñat/etxakixat zer egin bihar **doten**

HA Gosia **xakonalako/xakokelako** etorri **don/k** hain aguro
Gosia **dakolako** etorri **don/k** hain aguro

GU Zoratuta **gatzanala/gatzakela** esan **xostan/k!**
Zoratuta **gauzela** esan **xostan/k!**

Gehixenetan samurra da jakittia aditza menpekua dan ala ez, akaberan markaren bat eukitten dauelako (-ELA, -ELAKO, -ENIAN, -ETIK, -N...), baiña ez betik.

HAREK Maddik egin **xonan/xuan** lanaren ordainha jasoteko **xakon/k** onddiok.
Maddik egin **eben** lanaren ordainha jasoteko **xakon/k** onddiok.

Baldintzetan, galderetan eta agindduetan bai

Herri batzuetan baldintzazko aditz-formetan ezta hikako formarik ebalten, baiña oñatieraz bai. Eztakigu betik hola izan dan ala ez, baiña gaur egun edadeko personak be hola ebalten daue:

BALDINTZIA

Etorten **badon/badok**, ondo pasauko **xon/xok**

Iguala pasaitten da galderetan, harridurazko esaldixetan eta agindduetan: leku batzuetan eztaue hikako formarik ebalten. Oñatin normalian bai:

GALDERIA

HARRIDURIA

AGINDDUA

Ze esan **xon/xok?** Etorriko **don/dok** afaittera?

Horreik mozolo haundi batzuk **dittun/dittuk!**

Hi, **guazan/guazak** etxera (Araotzen goazenan/k)

Genero-marka bariko aditzak

Badagoz hikako forma batzuk mutillandako eta neskandako bardiñak diranak: haiz, habil, haut, hator, hoia, hago... genero-marka bariko aditzak dira. Bixendako balixo daue.

Hika gabitzela beste aditzetan neska/mutil bereizketia egiten danez, batzuek neskairi zuzendutakuan aditz honaik be markau egiten dittue. Emakumiari zuzendutako markia (-na-) jarten doste, genero-markia falta dalakuan:

Maitte **haut**, Amaia
Maitte **haunat**, Amaia

ADITZ-TAULAK: IRIZPIDIAK

Aditz nagusixak

Gehixen ebalten diran aditzak batu dittugu liburuxka honetan, ez danak. ZUEK personiarekin lotutako formak be ez dittugu sartu, ezin diralako hika esan. ZU, barriz, HI bihurketan da.

Araozko hika vs beste auzotakuak

Araozt aldeko hika eta Oñatiko beste auzo batuetakua ezta bardin-bardiña. Aditz batzuk bardin esaten dira, baiña beste batzuk ez. Kasu batuetan aldia txikiña da: baxatozak > baxatozek. Beste batuetan, haundixagua: gekiñan > gekixenan (A), zaozak > xazek (A)...

Auzo batetik bestera be aldaketak dagoz. Auzo bakar baten be ohikuak dira o/u aldaerak: zunan-zonan, xaok-xauk... . Aditz batzuk 3-4 modu desbardiñetan jaso dittugu, eta ezin, ba, tauletan danak ifiñi!

Hauxe izan da irizpidia:

"Oñatiko" aditz-formia emutia, eta Araozko formak onduan ifintzia, parentesi artian, differentiak diranian (bokal bat bakarrik aldaketan danian ez: a/e, o/u, o/i).

Esan eta idatzi, diferente

Aditz-taula honein helburua ahozko erabilleria da. Horregatik, idatzizkotik ahozkora asko aldaketan diran formak ahoz esaten diran moduan datozen tauletan: adibidez, ñagon > ñaun, gagoz > gauz, xagok > xauk...

Berba egitterazkuhan jaten dittugun konsonantiak eta silabak, barriz, parentesi artian ifiñi dittugu: di(r)a, xona(g)u, (di)ttun, (zi)txuan...

Hala be, kontuan euki bihar dogu berbak alkarketaruzkuhan letra gehixago be jaten dittugula, eta hori eztago aditz-taulan jarterik.

Adibidez:

Emungo donat/dostat > **emungonat/emungostat**

Egin egik > **iñik**

Egingo xonagu > **ingo xonau**

Ez + xaguan > **etxauan**

Ez + xakiñat > **etxakiñat**

NOR

Oraiñaldixa

Naiz > na(u)n / na(u)k
Za(r)a > haiz
Da > don / dok
Ga(r)a > gaittun / gaittuk
Di(r)a > (di)ttun / (di)ttuk

EDERKI ASPERTU
NITZONAN
AURREKUAN
ZINIAN!

BESTE GAUZA
BATZUTAN
PENTSAITEN
EGONGO HITZANAN
TA!

Lehenaldixa

Ni(n)tzan > ni(n)tzonan / ni(n)tzuan
Ziñan-Zintzan > hi(n)tzanan / hi(n)tzan
Zan > zonan / zuan
Giñan-Gi(n)tzan > gi(n)tzonan / gi(n)tzuan
Zi(r)an > zittunan (ziuzanan*) / zittuan (ziuzan*)

* Araotzen

NOR-NORI (NOR: Ha/Hareik bardin)

Oraiñaldixa

Xat > xatan / xatak
Xatzu > xan / xak
Xako > xakon / xakok
Xaku > xakun / xakuk
Xate (**xakoi***) > xaten / xatek

Lehenaldixa

Xaten > xatanan / xatan
Xatzun > xanan / xaken
Xakon > xakonan / xakuan
Xakun > xakunan / xakuan
Xate(i)n (**xakoin***) > xatenan / xatian

* nahiko zabalduta dagoen forma okerra

ETORRI XAN
HILLEROKO
BISITTIA?

ETORRI XATAN, BAI!

NOR-NORK

Oraiñaldixa

NI

Na(i)zu > naun / nauk
Nau > naixon / naixok
Naue > naixonai / naixuai

HI

Zaut > haut
Zau > hau
Zau(gu) > hau(gu)
Zuae > haue

HA

Dot > xonat / xuat
Dozu > don / dok
Dau > xon / xok
Do(g)u > xona(g)u / xua(g)u
Daue > xonai / xuai

GU

Gaizu > gaun / gauk
Gau > gaixon / gaixok
Gaue > gaixonai / gaixuai

HAREIK

(Di)ttut > (di)txunat / (di)txuat
(Di)ttuzu > (d)ittun / (di)ttuk
(Di)ttu > (di)txun / (di)txuk
(Di)ttugu > (di)txunau / (di)txuau
(Di)ttue > (di)txunai / (di)txuai

Lehenaldixa

Nindduzun > nindduan / nindduan
Nindduen > nindduan / nindduan
Nindduein > nindduain / nindduain

Zindduten (*notsun**) > hinddu(d)anan / hinddu(d)an
Zindduan > hindduan / hindduan
Zinddugun > hinddugun / hinddugun
Zindduein > hindduain / hindduein

Neben > ñonan-nixonan / ñuan-nixuan
Zeben > honan/hian
Eben > xonan / xuan
Geben > giñonan-gixonan / giñuan-gixuan
Euen (ebein) > xonain / xuain

Gindduzun > gindduan / gindduan
Gindduen > gaixunan (gindduan*) / gaixuan (gindduan*)
Gindduein > gaixunain (gindduain*) /
gaixuain (gindduain*)

Nittuan > nitxunan / nitxuan
Zittuen > hittunan / hittuan
Zittuan > (zi)txunan / (zi)txuan
Gittuan > gitxunan / gitxuan
Zittuain > (zi)txunain / (zi)txuin

* Araotzen * nahiko zabalduta dagoen forma okerra

NOR-NORI-NORK (NOR: Ha/Hareik bardin)

NIK Oraiñaldixa

Dotsut > donat / dostat

Xat > txanat / txat

Dostet (*xatei**) > xostenat / xostiat

HIK

Dostazu > doston / dostak

Xatzu > xan / xak

Doskuzu > doskun / doskuk

Dostezu > dosten / dostek

HAREK

Dost > xostan / xostak

Dotsu > don / dosk

Xau > txan / txak

Dosku > xoskun / xoskuk

Doste > xosten / xostek

GUKEK

Dotsu(gu) > donau / dostaue

Xau > txanau / txau(gu)

Doste > xostenau / xostiau

HAREIK

Dostai > xostanai / xostai

Dotsue > donai / dostaie

Xaue > txanai / txai

Doskue > xoskunai / xoskuai

Doste > xostenai / xostiae

Lehenaldixa

Notsun > nonan, nostanan (*nistanan**) /
nostan, nostaten (*nistan**)

Notsan > nitxanan / nitxan

Nosten (*xatein**) > ñostenan / ñostian

Nostazun > hostanan / hostan

Zotsan > hitxanan (*hotzanan**) / hitxan (*hotzan**)

Zoskun (*oskuzun**) > hoskunan / hoskun

Zosten (*ostezen**) > hoste(na)n / hostian

Nostan > xostanan / xostan

Otsun > onan / ostan

Otsan > txanan / txan

Oskun > xoskunan / xoskuan

Osten > xostenan / xostian

Gotsun > gonan-onagun (*gistanan**) /
gostan-ostagun (*gistan**)

Gotsan > gitxanan / gitxan

Gosten > g(iñ)ostenan / g(iñ)ostian

Nostain > xostanain / xostain

Otsuen > onain / ostain

Otsain > txanain / txain

Oskuein > xoskunain / xoskuain

Ostein > xostenain / xostein

MIKELEK EMUN ONAN
NOTIZIA, EZTON?

BAI, EGUNDOKO
SUSTUA EMUN
XOSTANAN!

EUKI

Oraiñaldixa

Dakot > xakonat / xakuat
Dako(t)zu > dakon / dakok
Dako > xakon / xakok
Dak(og)u > xakona(g)u / xakua(g)u
Dakoi > xakonai / xakuai

Lehenaldixa

Neukan > ñakonan / ñakuan
Zeukan > heukanan / heukan
Eukan > xakonan / xakuan
Geukan > giñakonan / giñakuan
Eukain > xakonain / xakuain

ETORRI

Oraiñaldixa

Nator > ñaton / ñatok
Zatoz > hator
Dator > xaton / xatok
Gatoz > gatozan / gatozak
Datoz > xatozan / xatozak

Lehenaldixa

Netorren > ñatonan / ñatorran
Zetozan > hatorranan / hatorren
Etorren > xetonan / xetorran
Getozan > getozanan / getozañ
Etozen > xetozanan / xetozan

IBILLI

Oraiñaldixa

Nabil > ñabiñ / ñabik
Zabi(l)tz > habil
Dabil > xabiñ / xabik
Gabi(l)tz > gabi(l)tzan / gabí(l)tzak
Dabi(l)tz > xabi(l)tzan / xabi(l)tzak

Lehenaldixa

Nebillen > ñabiñan / ñabillan
Zebiltzen > hebiñan / hebillan
Ebillen > xabiñan / xabillan
Gebi(l)tzen > gebiltzanan / gebiltzan
Ebi(l)tzen > xabiltzanan / xabiltzan

EGON

Oraiñaldixa

Nau > ñaun / ñauk
Zauz > hau
Dau > xaun / xauk
Gauz > gaozan (gazen*) / gaozak (gazek*)
Dauz > xaozan (xazen*) / xaozak (xazek*)

Lehenaldixa

Neuen > ña(g)onan (ningunan*) / ña(g)uan
Zeuzen > he(ng)onan / he(ng)uen
E(g)uen > xa(g)onan / xa(g)uan
Geo(nt)zen > geo(nt)zanan / geontzan
Euzen > xauzanan / xauzan (xeuzian*)

* Araotzen

FAN

Oraiñaldixa

Noia > ñoian (noixien) / ñoiak (noixiek)
Zoiaz > hoia
Doia > xoian / xoiak
Goiaz > goia(t)zan / goia(t)zak
Doiaz > xoia(t)zan / xoiat(t)zak

Lehenaldixa

Noian > noianan / ñoian
Zoazen > hoia(na)n / hoian
Oian > xoianan / xoian
Goiazen > goiazanan / goiazan
Oiazen > oiazanan / oiazan

JAKIN

Oraiñaldixa

Dakitt > xakiñat / xakixat
Daki(t)zu > dakiñ / dakik
Daki > xakiñ / xakik
Dakigu > xakiñau / xakixau
Dakixe > xakiñai / xakixai

Lehenaldixa

Nekixin > ñakiñan / ñakixan
Zekixin > hekiñan / hekixan
Ekixin > xakiñan / xakixan
Gekixin > ge(ñe)kiñan (gekixenan*) / ge(ñe)kixan
Ekixein > xakiñain / xakixain

* Araotzen

EBALI (ERABILI)

Oraiñaldixa

Dabitt > xabiñat / xabillat
Dabi(t)zu > dabiñ / dabik
Da(ra)bil > xabiñ / xabik
Dabigu > xabiña(g)u / xabilla(g)u
Dabixe > xabiñai / xabillai

Lehenaldixa

Nebillan > ñabiñan / ñabillan
Zebillan > hebiñan / hebillan
Ebillen > xabiñan / xabillan
Gebillan > gebiñaan / gebillaan
Ebillein > xabiñain / xabillain

BESTE ADITZ BATZUK

BALDINTZA eta ONDORIXUA

NOR

Baldintzia

Banitz(a) > banintzun / banintzuk
Baziña-bazi(n)tza > bahintz(a)
Balitz(a) > balitzun / balitzuk
Bagiña-bagi(n)tza > bagintzun(an) / bagintzuk
Balira > balittuzan / balittuzak

Ondorixua

Ni(n)tzake > ni(n)tzukan / ni(n)tzukek
Ziñake-zintzake > hi(n)tzake
Litzake > litzukan / litzukek
Giñake-gintzake > gintzukan(an) / gintzukek
Li(r)ake > littukan/ littukek

AHALERIA

NOR eta NOR-NORK (NOR: Ha/Hareik bardin)

Oraiñaldixa/ hipotetikua

Ne(i)ke > ñe(i)ken / ñe(i)kek
Ze(i)ke > he(i)ke
Le(i)ke > lle(i)ken / lle(i)kek
Ge(i)ke > ge(i)ken / ge(i)kek
Le(i)kiei > lle(i)kienai / lle(i)kiei

GUSTORA
EGINGO ŅEKEN
BIAJE HORI!

ÍÑ HEIKE, GURA
BADOK!

AGINDDUERIA

NOR

Hi zintza izan ha(d)i

NOR-NORK (NOR: Ha/Hareik bardin)

Hik ni etxera eruan na(g)iñ / na(g)ik
Hik ha etxera eruan e(g)iñ / e(g)ik
Hik gu etxera eruan ga(g)izan / ga(g)izak
Hik hareik etxera eruan e(g)iñ / e(g)ik

NOR-NORI-NORK (NOR: sing/pl. bardin)

Hik neri ogixa/k emun e(g)idan / e(g)idak
Hik hari ogixa/k emun e(g)ixon / e(g)ixok
Hik guri ogixa/k emun e(g)igun / e(g)iguk
Hik hareiri ogixa/k emun e(g)ixen / e(g)ixek

ÍÑIDAN KASO, ETA
EGON HAI İXİLİK
PUSKA BATIAN!

AURKIBIDIA

SARRERIA

Ingo Xonau! proiektua	2
Gainbeheriaren arrazoi nagusixak	2
Mutillak zergatik mantenu daue eta neskak ez?	3
Ikuspegi aldaketia: eskerrak!	3

HIKA: LAGUNARTEKO TRATAMENDUA

Hiru tratamendu edo erregistro ebalí dira Oñatin	4
Zer emuten dau hikak?	4
Genero-markia: hikaren berezitasuna	5
Biren arteko tratua	5

ERABILLERA-OHITTURAK

Zeiñekin bai eta zeiñekin ez?	6
Gaur egungo erabillera okerrak	7

ADITZ GUZTI-GUZTIAK HIK?

ZU-ren ordez betik HI	8
Menpeko esaldietan, HI dianian bakarrik	9
Baldintzetan, galderetan eta agindduetan bai	10
Genero-marka bariko aditzak	11

ADITZ-TAULAK:IRIZPIDIAK

Aditz nagusixak	12
Araozko hika vs beste auzotakuak	12
Esan eta idatzi diferente	13

Aditz-laguntzailliak

NOR	14
NOR-NORI	15
NOR-NORK	16
NOR-NORI-NORK	18

Aditz trinkuak

EUKI	20
ETORRI	21
IBILLI	22
EGON	23
FAN	24
JAKIN	25
EBALI	26

Beste aditz batzuk

Baldintzia-ondorixa	27
Ahaleria	28
Aginddueria	29

Testua: Idoia Etxeberria

Diseinua eta ilustrazioak: Mirari Sagarzazu

Aholkularitza: Roberto Altuna

Egilea: Badihardugu Euskara Elkartea

BIDEUAK IKUSTEKO,
SARTU HAI
WEBGUNIAN!

SARTUKO NAUN,
BAI!

<https://ahotsak.eus/proiektuak/onatiko-noka-ingo-xonau/>

INGO
XONAU!

